

(по типу колорсексності системи Ss – сріблястість – золотистість) при підборі плідників орпінгтон палевий до курок породи юрловська голосиста (непромислової місцевої популяції) і навпаки. Це відкриває можливості отримання міченого за статтю помісного молодняку м'ясо-яєчного типу.

Встановлено кращі поєднання порід, що забезпечують високі відгодівельні і м'ясні якості потомства. На наш погляд, у подальшому для створення високопродуктивного м'ясо-яєчного кросу для фермерських господарств доцільно використовувати птицю порід Орпінгтон палевий та юрловська голосиста як батьківські форми, а кроси Арбор-Айкерз та Кобб-500 – як материнські. Найбільш оптимальним шляхом для цього є створення репродукторного господарства на базі Сумської станції юних натуралістів.

Література:

1. Бородай В, Задорожній В., Коваленко В. Новий селекційний матеріал птиці для присадибних і фермерських господарств. – Тваринництво України, 1997 №7 СЛ2.
2. Боголюбский С.И. Селекция сельскохозяйственной птицы – М.: ВО Агропромиздат, 1991. – 284 с.

УДК 636.082.36.575.1

ВМІСТ ПОТУ І КОЛІР ЖИРОПОТУ ВОВНИ ТАВРІЙСЬКИХ МЕРИНОСІВ АСКАНІЙСЬКОЇ ПОРОДИ

І.А.АНТОНІК – аспірант,
М.В.ШТОМПЕЛЬ – д. с.-г. наук, професор, Національний
аграрний університет, м. Київ

Кращий варіант асканійських тонкорунних овець представляє таврійський внутрішньопородний тип, який створено шляхом селекції з використанням схрещування з австралійськими мериносами [6]. Піт належить до важливих кількісних показників маси руна і якісних характеристик жиропоту, що суттєво впливають на динаміку змін натуральних властивостей вовни [4]. Пожовтіння належить до найбільш поширених і недостатньо вивчених вад вовни, що виявляються на початкових етапах у вигляді небажаної пігментації жиропоту [1,5]. Колір жиропоту від бажаного білого і світлого до менш сприятливого кремового і небажаного жовтого та інших несвітлих відтінків залежить від багатьох факторів [3]. У цьому аспекті остан-

нім часом значну увагу почали звертати на характеристики поту: вміст мінеральних компонентів поту в руні, лужність, відношення піт:жир [2]. Особливості вовнового покриву таврійських мериносів в такому плані практично не вивчені, а це є суттєвим для пізнання механізмів поживтіння вовни, і визначення обґрунтованого напрямку селекції найкращих мериносів України в сучасних непростих умовах ринку продукції овець.

Матеріал і методика досліджень. Робота виконана на поголів'ї таврійських овець асканійської породи племзаводу "Червоний чабан" Каланчацького району Херсонської області. Враховано всі статеві і вікові групи тварин в стаді (n=827). Колір жиропоту овець встановлено в процесі бонітування і деталізовано за еталонними зразками в стаціонарних умовах. Вміст жиру і поту визначено в лабораторії генетики і селекції овець Національного аграрного університету шляхом екстрагування в апаратах Сокслета. На відміну від традиційного підходу, коли співставляють вміст жиру і поту, в роботі використано відношення піт:жир, як більш інформаційне та змістовно доцільне для селекційної практики.

Таблиця 1 – Вміст поту і колір жиропоту вовни

Статева і вікова група овець	Колір жиропоту					
	Білий		Світлий		Кремовий	
	n	M ± m	n	M ± m	N	M ± m
Вміст поту в постійній масі немитої вовни, %						
Барани – плідники	45	6,9±0,26	38	8,4±0,26	25	10,3±0,34
Ремонтні барани	74	10,7±0,27	72	13,4±0,26	56	15,0±0,38
Однорічні барани	64	12,1±0,26	51	12,7±0,39	47	15,0±0,43
Вівцематки	25	7,2±0,37	25	7,3 ± 0,24	10	9,9 ± 0,37
Переярки	62	8,4 ± 0,23	51	9,5 ± 0,28	27	11,0 ± 0,40
Ярки	44	8,6 ± 0,26	65	8,7 ± 0,24	46	10,2 ± 0,30
Все поголів'я	314	9,4 ± 0,15	302	10,5± 0,82	211	12,7 ± 0,23
Відношення піт:жир у вовні овець						
Барани – плідники	45	0,34 ± 0,02	38	0,42 ± 0,02	25	0,53± 0,03
Ремонтні барани	74	0,65 ± 0,02	72	0,81 ± 0,02	56	0,96± 0,03
Однорічні барани	64	0,78 ± 0,02	51	0,85 ± 0,02	47	1,0 ± 0,03
Вівцематки	25	0,51 ± 0,04	25	0,66 ± 0,03	10	0,84± 0,05
Переярки	62	0,72 ± 0,02	51	0,76 ± 0,03	27	0,77± 0,03
Ярки	44	0,74 ± 0,03	65	0,82 ± 0,03	46	0,89± 0,03
Все поголів'я	314	0,65 ± 0,01	302	0,75 ± 0,01	211	0,87± 0,02

Результати досліджень. Середні показники вмісту поту та відношення піт:жир у таврійських мериносів племзаводу "Червоний чабан" різних статевих і вікових груп в залежності від кольору жи-

ропоту вовни наведені в таблиці 1. Загальні показники розвитку взятих ознак невисокі, значною мірою залежать від кольору жиропоту вовни і коливаються за групами овець за вмістом жиру в постійній масі немитої вовни від 6,9 до 15%, а відношення піт:жир – від 0,34 до 1,0. Найменші показники за вмістом поту і відношенню піт:жир мають тварини з білим кольором жиропоту, а найбільші – з кремовим. У овець з білим жиропотом середні показники вмісту поту знаходяться в межах від 6,9 до 12,1 %, а відношення піт:жир – від 0,34 до 0,78. У тварин з світлим жиропотом ці показники складають відповідно від 7,3 до 13,4% і від 0,42 до 0,85, а з кремовим – від 0,99 до 15% і від 0,53 до 1,0.

Відносно кращі (менші) показники за вмістом поту в постійній масі немитої вовни і відношенню піт:жир мають вівці з білим жиропотом незалежно від специфіки віку і статі тварин. Але ці особливості значно впливають на величину абсолютних показників взятих ознак в межах кожної градації овець за кольором жиропоту вовни. Дорослі вівці мають менші показники за вмістом поту і відношення піт:жир, ніж молодняк першої стрижки. По групах овець з білим жиропотом середні показники врахованих ознак складають відповідно 7,5 і 10,5% та 0,54 і 0,72, світлим – 8,4 і 11,6% та 0,61-0,83, кремовим-10,4 і 13,4% та 0,71 і 0,95. Звичайно, тут позначається і ефект відбору дорослих тварин порівняно з молодняком, а не тільки закономірності вікових змін. Хоч у цілому вовновий покриття молодняку до першої стрижки завжди має ряд небажаних якісних властивостей, у тому числі й за вмістом поту та його співвідношенням з кількістю жиру.

По групах овець з різним кольором жиропоту спостерігається статевий диморфізм тварин за взятими ознаками. Особливо це помітно при зіставленні середніх показників ознак однорічних баранів для племпродажу і ярка. По групах молодняку з білим жиропотом вміст поту в постійній масі немитої вовни і відношення піт:жир складають відповідно 12,1 і 8,6 % та 0,78 і 0,74, світлим – 12,7 і 8,7 % та 0,85 і 0,82, кремовим – 15,0 і 10,2% та 1,0 і 0,89. Більші (гірші) показники мають барани. При зіставленні дорослих тварин (баранів-плідників і вівцематок) середні показники за взятими ознаками складають відповідно у овець з білим жиропотом 6,9 і 8,6% та 0,34 і 0,57, світлим – 8,4 і 7,3% та 0,42 і 0,86, кремовим – 0,3 і 9,9% та 0,53 і 0,84. Якщо за вмістом жиру у вовні ще зберігається деяка перевага баранів-плідників, то за відношенням піт:жир значно більші показники мають вівцематки. Позначається висока інтенсивність відбору баранів-плідників за якісними властивостями руна. За рахунок цього не тільки невілюється статевий диморфізм, а досягаються навіть кращі характеристики жиропоту у баранів, а не маточного поголів'я, як це спостерігається у

молодняку до відбору (однорічні барани для продажу і ярки).

У цілому зменшення показників вмісту поту в руні і відношення піт:жир забезпечує формування більш світлого кольору жиропоту вовни. Спадкові закономірності такого механізму формування в онтогенезі якісних властивостей вовнового покриву таврійських мериносів сприяють успіху селекції та поєднанню у овець білого і світлого кольору жиропоту вовни з невисоким вмістом поту в руні і невеликим відношенням піт:жир. Про те переконливо свідчать показники цих ознак у баранів-плідників стада таврійських мериносів племзаводу "Червоний чабан".

Висновки. Середні показники вмісту поту у вовні і відношення піт:жир у таврійських мериносів з білим жиропотом знаходяться відповідно в межах від 6,9 до 12,1% і від 0,34 до 0,78, світлим – від 7,3 до 13,4% і від 0,42 до 0,85, кремевим – від 9,9 до 15,0% і від 0,53 до 1,0.

Література:

1. Дубинин А.Н. Пожелтение шерсти и химические свойства шерсти тонкорунных овец в процессе роста и хранения // Сельскохозяйственная биология.-1991.-№4.-С.100-105.
2. Игнатов Г.Л. Светлые тона жиропота у тонкорунных овец более желательны // Овцеводство.-1973.-№3.-С.25.
3. Макар И.А.Биохимические основы шерстной продуктивности овец. – М.:Колос,1977. –192с.
4. Мезенцев Е.Г. Жиропот тонкорунных овец. Фрунзе, Илам, 1971. – 31с.
5. Стапай П.В., Макар Г.А., Король В.І. Попередження і ліквідація пожовтіння вовни // Вісник аграрної науки.-1998.-№5.-С.40-44.
6. Штомпель М.В. Таврійський внутрішньопородний тип асканійських тонкорунних овець // Науково-виробничий бюлетень "Селекція" .- К.: Асоціація "Україна", 1994.- С. 84-87

УДК 636.082.252

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СПОРІДНЕНОГО РОЗВЕДЕННЯ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ

Т.В.ПІДПАЛА – д.с.-г.н., доцент, Кримський ДАУ

Багатьма дослідниками зібрано великий матеріал про дію інбридингу на продуктивність, життєздатність, плодючість, міцність тварин. Наведено чимало фактів, які свідчать як про позитивні, так і негативні його наслідки. Родинне парування як засіб племінної